

निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी स्लेट माटो आदि) उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्न बनेको कार्यविधि २०७५

प्रस्तावना:

ककनी गाउँ कार्यपालिका क्षेत्रका नागरिकहरूलाई निर्माणजन्य पदार्थ हरू (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, माटो स्लेट लगायत)को कृत्रिम अभावबाट सुरक्षित गराई सर्वसुलभ रूपमा उपलब्ध गराउन, निर्माणजन्य पदार्थ को अभावमा गतिहिन भएका सार्वजनिक निर्माणका योजनालाई तिब्र दरमा गति दिन निषेधित क्षेत्रबाट नदीजन्य र खानीजन्य निर्माणजन्य पदार्थ लाई अनधिकृत रूपमा उत्खनन, प्रशोधन तथा निकासी गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरी सर्वसाधारण जनताको सुविधा तथा आर्थिक हित कायम गर्न, निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी स्लेट माटो, लगायत) को बिक्री वितरण कार्यलाई अनुगमन तथा नियमन गरी व्यवस्थित गर्न तथा ककनी गाउँ कार्यपालिका भित्रका स्रोत र साधनहरूको अधिकतम प्रयोग गरी द्रुततर आर्थिक विकासको लागि कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १०२ बमोजिम ककनी गाउँ कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भ

१. सक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- (१) यस कार्यविधि को नाम “निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, स्लेट माटो आदि) उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न बनेको कार्यविधि , २०७५” रहेकोछ ।
- (२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसँगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा, -

- (क) “अध्यक्ष” भन्नाले ककनी गाउँ कार्यपालिकाको बैठकको अध्यक्षलाई सम्झनुपर्छ । सो शब्दले गाउँ कार्यपालिका को अध्यक्ष समेत जनाउनेछ ।
- (ख) “कार्यपालिका” भन्नाले ककनी गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
- (ग) “कार्यविधि” भन्नाले “निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी माटो आदि) उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न बनेका कार्यविधि, २०७४ लाई सम्झनुपर्छ ।
- (घ) “मन्त्रालय” भन्नाले संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयलाई जनाउनेछ ।
- (ङ) “निर्माणजन्य पदार्थ ” भन्नाले निर्माण कार्यका लागि प्रयोग हुने नदीजन्य वा खानीजन्य ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, माटो, लगायतका निर्माणजन्य पदार्थ लाई सम्झनुपर्छ ।
- च) “ईजाजत प्राप्त व्यक्ति” भन्नाले ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, माटो लगायतका सामाग्रीको उत्पादन, प्रशोधन, ढुवानी, सञ्चय, वा विक्री गर्न ईजाजत प्राप्त व्यक्ति, व्यवसायी, कम्पनी वा फर्म समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (छ) “उत्खनन कार्य” भन्नाले निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी माटो)लाई कुनै स्थानबाट कुनै साधनको प्रयोग गरी वा नगरी भिक्ने, निकाल्ने कार्यलाई सम्झनुपर्छ

- (ज) “उत्पादन कार्य” भन्नाले निर्माणजन्य पदार्थ लाई आकार परिवर्तन गरी वा नगरी कुनै उपकरणको प्रयोग गरी वा नगरी निर्माण कार्यमा प्रयोग गर्न सकिने गरी तयार गर्ने कार्यलाई सम्भन्नुपर्छ
- (झ) “प्रशोधन कार्य” भन्नाले निर्माणजन्य पदार्थ लाई कुनैपनि उपकरणको प्रयोग गरी वा नगरी गुणात्मक रूपमा परिवर्तन गर्ने कार्यलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- (ञ) “उत्खनन क्षेत्र” भन्नाले निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन, शुद्धीकरण, प्रशोधन, ढुवानी, संचय वा बिक्री गर्न ईजाजत पत्रमा उल्लेखित क्षेत्र सम्भन्नुपर्छ ।
- (ट) “योजना” भन्नाले ककनी गाउँ कार्यपालिका भित्र सरकारी वा गैरसरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालनमा आएका योजना तथा परियोजनाहरूलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “अनुगमन समिति” भन्नाले यस कार्यविधिको दफा २१ बमोजिम गठित अनुगमन तथा समन्वय समितिलाई जनाउने छ ।
- (ड) “वातावरणीय अध्ययन” भन्नाले खानी सञ्चालनको कारणबाट नजिकका सुमदाय, जलश्रोत, भौतिक पूर्वाधारहरूमा पर्ने प्रभावहरूको सामान्य लेखाजोखालाई बुझाउने छ ।
- (ढ) “समिति” भन्नाले यस ऐनको दफा १३(१) बमोजिम गठन भएको जाँचबुझ समितिलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (ण) “वडा” भन्नाले ककनी गाउँ कार्यपालिका वडाहरूलाई सम्भन्नुपर्छ ।
- (त) “सभा” भन्नाले ककनी गाउँसभालाई सम्भन्नुपर्छ ।

परिच्छेद २

गाउँ कार्यपालिकाको अधिकार क्षेत्र तथा दायित्व

- ३ ककनी गाउँपालिकाको सम्पत्ति हुने : गाउँ कार्यपालिका भित्र निजी वा सरकारी स्वामित्वमा रहेको जुनसुकै जमीनको सतह वा भूगर्भभित्र रहेको वा पाइएको सम्पूर्ण निर्माण सामग्री(ढुङ्गा, बालुवा, गिट्टी, माटो लगायत) ककनी गाउँ कार्यपालिका को सम्पत्ति हुनेछ । यस्तो सम्पत्तिको उत्खनन, उत्पादन, शुद्धीकरण, प्रशोधन, ढुवानी, संचय वा बिक्रीका लागि स्वीकृति लिनु प्रत्येक नागरिकको कर्तव्य हुनेछ ।
४. निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन गर्ने अधिकार : (१) निर्माण जन्य पदार्थ ढुङ्गा, बालुवा, गिट्टी, माटो आदि) उत्खनन, उत्पादन, शुद्धीकरण, प्रशोधन, ढुवानी, संचय वा बिक्री लगायतका कार्य गर्ने अधिकार ककनी गाउँ कार्यपालिका लाई हुनेछ ।
- (२) यस कार्यविधिको अधीनमा रही गाउँ कार्यपालिका ले आफैले गर्ने वा अरु कुनै व्यवसायिक फर्म वा कम्पनीलाई ईजाजत प्रदान गरी उत्खनन, उत्पादन, शुद्धीकरण, प्रशोधन, ढुवानी, संचय वा बिक्री गराउन सक्नेछ ।
- (३) गाउँ कार्यपालिका लाई निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, बालुवा, गिट्टी, माटो लगायत)को उत्खनन, उत्पादन, शुद्धीकरण, प्रशोधन, ढुवानी, संचय वा बिक्री कार्यमा पूंजी लगानी गरी वा अन्य कुनै प्रकारले हिस्सेदार बन्ने अधिकार हुनेछ ।

५. **उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्र निर्धारण गर्ने :** निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि गाउँ कार्यपालिका ले क्षेत्र निर्धारण गर्नेछ ।

(१) उत्खनन कार्यका लागि : (क) निजी हकभोगको जग्गामा रहेको वालुवा, गिट्टि, ढुङ्गा स्लेट माटोजन्य पदार्थ संकलन उत्खनन र बिक्री वितरण गर्न वातावरणीय अध्ययनले जोखिम नरहेको देखिएका र वडाको सिफारिसका आधारमा गाउँ कार्यपालिकाले स्विकृत गरेका स्थानहरू ।

(ख) सार्वजनिक तथा निजी हकभोगको जग्गामा रहेको वालुवा, ढुङ्गा र माटो जन्य पदार्थ थुप्रै गरी सो को कारणले वस्ती तथा भौतिक संरचनामा जोखिम उत्पन्न हुन सक्ने अवस्था सृजना भै त्यस्ता पदार्थ हटाउनु परेको अवस्थामा गाउँकार्यपालिकाले तोकेका तोकिएको स्थलहरू ।

(ग) विभिन्न प्रकृतिका भौतिक संरचनाहरू निर्माण र निजी जमिनलाई खेतियोग्य बनाउने क्रममा ढुङ्गा तथा माटोजन्य पदार्थ हटाउनु पर्दा सम्बन्धित निकायबाट तोकिएको क्षेत्र ।

(२) उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यका लागि : (क) सार्वजनिक वा निजी हकभोगको जग्गामा कुनै अर्को स्थानबाट निर्माणजन्य पदार्थ ल्याई वा नल्याई निर्माण जन्य पदार्थ उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यका लागि गाउँ कार्यपालिकाले क्षेत्र निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

६. **दर्ता नगराई निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न नहुने :** यो कार्यविधि प्रारम्भ भएपछि यो कार्यविधि बमोजिम गाउँ कार्यपालिकामा कुनैपनि व्यक्ति फर्म वा कम्पनीले दर्ता नगराई कसैले पनि निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्नु हुँदैन ।

७. **निर्माणजन्य पदार्थ सहज उपलब्ध गराउनु गाउँ कार्यपालिकाको दायित्व हुने** (१) गाउँपालिका भित्र ढुङ्गा, वालुवा र माटोजन्य पदार्थको दोहन रोकी सहज आपूर्तिको लागि तत्कालिन व्यवस्थापनको प्रबन्ध मिलाउने ।

(२) निर्माणजन्य पदार्थको प्रभावकारी उपयोग र व्यवस्थापन गरी भुकम्प पछिको पुनःनिर्माणका लागि आवश्यक निर्माणजन्य पदार्थहरूको आपूर्तिमा बिद्यमान अभाव र महंगीलाई व्यवस्थापन गर्ने ।

(३) सार्वजनिक निर्माण कार्यका लागि आवश्यक पर्ने वालुवा, ढुङ्गा र माटोजन्य पदार्थको अभाव हुन नदिने ।

(४) भौतिक वा संरचनात्मक जोखिम उत्पन्न हुन सक्ने स्थानहरूको पहिचान गरी भविष्यमा सम्भावित प्रकोप तथा जोखिमलाई कम गर्ने ।

(५) अनावश्यक रूपमा जम्मा भईरहेको बालुवा वा ढुङ्गा वा अनुत्पादनशील निजी जग्गा जमिनलाई खेतियोग्य बनाउने क्रममा ढुङ्गा तथा माटोजन्य पदार्थ हटाइ उर्वर खेतियोग्य भूमिको तयारी गर्ने ।

परिच्छेद ३

ईजाजत प्रदान, दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी व्यवस्था

८ फर्म दर्ता नगरी निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्न नसकिने : (१) निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य मार्फत व्यापार व्यवसाय गर्न चाहने व्यक्तिहरूले प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन ऐन, २०१४ बमोजिम प्राइभेट फर्म, साभेदारी ऐन २०२० बमोजिम साभेदारी फर्म वा कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम कम्पनी दर्ता गरी निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न सक्नेछन् । फर्म वा कम्पनी दर्ता नगरी निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न सकिने छैन ।

(२) सार्वजनिक संरचनाको निर्माण तथा घरायसी प्रयोजनका लागि गाउँ कार्यपालिकाले कुनै व्यक्ति वा उपभोक्ता समितिलाई निश्चित कार्यका लागि निश्चित अवधि तोकरी निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न ईजाजत प्रदान गर्न सक्नेछ ।

९ निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधनका लागि दर्ता गर्नलाई दरखास्त दिनुपर्ने : (१) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य चाहने व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले गाउँ कार्यपालिकाले तोएको दस्तुर सहित अनुसूची १ बमोजिमको ढाँचामा गाउँ कार्यपालिका मा दरखास्त दिनुपर्नेछ ।

१०. दरखास्तका साथ संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू : (१) यो कार्यविधिको अधीनमा रही निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न चाहने फर्म वा कम्पनीले आफूले गर्न चाहेको उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको प्रस्तावित योजनासमेत संलग्न गरी दफा ९(१) बमोजिमको दरखास्त निवेदनको साथमा निम्नानुसारको कागजात पेश गर्नु पर्नेछ ।

- (क) निवेदनमा उल्लेखित उत्खनन क्षेत्रको जग्गा धनीको पूर्जा श्रेष्ठाको प्रतिलिपी ।
- (ख) उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यगर्ने क्षेत्रको जग्गाधनिले उत्खनन कार्यको लागि मञ्जुरी वा सहमति छ भनी दिएको मञ्जुरीनामा वा सहमतिपत्र ।
- (ग) उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको चार किल्लामा रहेका सधियारहरूको विवरण तथा निजहरूको कार्य गर्न हुन्छ भनी दिएको सहमती पत्र ,
- (घ) उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन क्षेत्रको फिल्ड नक्शा, ट्रेस नक्शा, ब्लु प्रिन्ट नक्शा,
- (ङ) निवेदकको नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि,
- (च) आफूले उत्खनन कार्य गर्न लागेको प्रस्तावित योजना,
- (छ) सम्बन्धित वडाको सिफारिसपत्र (आवश्यकता अनुसार वडाले सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्न सक्नेछ)
- (ज) फर्मको दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा प्रमाणपत्र, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन, कर चुक्ता प्रमाणपत्र तथा नवीकरण (उत्खनन गर्न चाहने व्यक्तिको हकमा नचाहिने)
- (झ) दरखास्त दस्तुर तिरेको रसिद
- (ञ) IEE प्रतिवेदन (प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन)

(२) निर्माण सामाग्रीको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य सञ्चालनका लागि दरखास्त शुल्क रु १००० (रु एक हजार) लाग्नेछ ।

(३) सार्वजनिक निर्माण कार्यको लागि उपभोक्त समिति, सञ्चालनमा रहेका आयोजनाको हकमा आयोजना सञ्चालन गर्न प्राप्त गरेको सम्झौता पत्र/ईजाजत पत्र संलग्न गर्नुपर्नेछ । सार्वजनिक निर्माणका लागि सार्वजनिक जग्गा जमिनमा उत्खनन गर्ने भएमा उपभोक्त समितिको निर्णय वा स्थानीयवासीको सहमतिपत्र अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

११ सार्वजनिक सूचना दिनुपर्ने : (१) गाउँ कार्यपालिकामा निर्माणजन्य पदार्थ को उत्खनन उत्पादन प्रशोधन कार्य सञ्चालनका लागि ईजाजत पाउँ भनी दरखास्त परेपश्चात आवश्यक जाँचबुझ गरी उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि निवेदन परेको छ भनी १५ दिने गाउँ कार्यपालिकाले सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्नुपर्नेछ

(२) दफा ११(१) बमोजिम प्रकाशित सूचना गाउँ कार्यपालिकाको सूचना पाटी तथा वडा कार्यालयहरूका सूचना पाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ ।

१२ उजुरी दिन सक्ने : गाउँ कार्यपालिकाले दफा ११(१) बमोजिम प्रकाशित गरेको सूचना उपर सूचनासँग सार्थक सम्बन्ध रहेको व्यक्ति वा संस्थाले सम्बन्धित वडा कार्यालय वा गाउँ कार्यपालिकामा सूचना टाँस गरेको मितिले १५ दिन भित्र उजुरी दिन सक्नेछन् ।

(२) दफा १२(१) बमोजिम कुनै उजुरी परेमा सो को छानविन जाँचबुझ समितिले गर्नेछ ।

१३ जाँचबुझ गरिने : (१) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यका लागि गाउँ कार्यपालिकामा दरखास्त परेपश्चात सो को छानविन गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यहरू रहेको जाँचबुझ समितिले गर्नेछ । जाँचबुझ समिति यसप्रकार रहनेछ ।

संयोजक : गाउँ कार्यपालिकाको उपाध्यक्ष

सदस्य : सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष

सदस्य : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सदस्य : अध्यक्षले तोकेको गाउँ कार्यपालिकाको महिला सदस्य

सदस्य सचिव : प्राविधिक शाखाका प्रमुख

(२) दरखास्तवालाको दरखास्त सहित गाउँपालिकामा पेश गरेको कागजात उपर जाँचबुझ गर्दा थप कागजात माग गर्नुपर्ने देखिएमा गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा सूचना टाँस गरेको मिति समाप्त भएको ७ दिन भित्र दरखास्तवालासँग कागजात माग गरिसक्नुपर्नेछ ।

(३) जाँचबुझ समितिले मागेको विवरण तथा कागजात उपलब्ध गराउने दायित्व दरखास्तवालाको हुनेछ ।

(४) जाँचबुझ समितिले दरखास्त उपर जाँचबुझ गर्दा स्थलगत भ्रमण गर्नेछ । स्थलगत भ्रमण गर्दा उत्खनन एवं संकलन गर्न प्रस्तावित स्थलवाट रोडा, ढुंगा, माटो वालुवा निकाल्दा सधियारहरुलाई हानी नोक्सानी पर्ने नपर्ने, सार्वजनिक जग्गा, वन जंगल, पानीको मुहान, सडक, पाटी पौवा, मन्दिर, भवन, तथा अन्य सार्वजनिक वा व्यक्तिगत संरचनामा तत्काल, अल्पकाल र दीर्घकाल असर पर्ने हो होइन एकीन गरी उत्खनन गर्न हुने नहुने उल्लेख गरी गाउँ कार्यपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्नेछ । जाँचबुझ समितिले स्थलगत भ्रमण गर्दा लागेको खर्च दरखास्तवालाले व्यहोर्नुपर्नेछ ।

(५) जाँचबुझ समितिले स्थलगत निरिक्षण गर्दा आवश्यकता अनुसार विज्ञको सहयोग लिन सक्नेछ ।

१४ वैठकमा पेश गरिने : (१) दफा (१३) बमोजिम दरखास्त उपर जाँचबुझ गरी जाँचबुझ समितिले आफ्नो प्रतिवेदन सहित दरखास्त गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्नेछ ।

(२) गाउँपालिकामा प्रतिवेदन सहितको दरखास्त प्रस्ताव पेश भएपश्चात गाउँपालिकाले IEE लगायतका प्रतिवेदन उपर जाँचबुझ गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखि पठाउने छ । सम्बन्धित निकायबाट उपयुक्त छ भनी लेखिएको पत्र प्राप्त भएपश्चात मात्र गाउँपालिकाको वैठकमा छलफलका लागि पेश हुनेछ ।

(३) जाँचबुझ समितिले पेश गरेको राय सहितको प्रतिवेदन तथा सम्बन्धित निकायबाट प्राप्त भएको पत्र उपर गाउँ कार्यपालिकाका बहुमत सदस्यहरुको चित्त नबुझेमा निवेदन उपर गाउँ कार्यपालिकाले थप अध्ययन तथा जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।

(३) अध्ययन तथा जाँचबुझका क्रममा गाउँ कार्यपालिकाले मागेको बिवरण उपलब्ध गराउनु दरखास्तवालाको कर्तव्य हुनेछ ।

१५ ईजाजत प्रदान गर्ने: (१) जाँचबुझ समितिले पेश गरेको प्रतिवेदन सहितको दरखास्त उपर गाउँ कार्यपालिकाले निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्न अनुमति दिने भनी निर्णय गर्नेछ । निर्णय गर्दा व्यापारिक प्रयोजन, सार्वजनिक निर्माण वा निजी प्रयोजन मध्ये जुन प्रयोजनको लागि अनुमति दिईएको हो सो व्यहोरा खुलाई निर्णय गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निर्णय भएपश्चात निवेदकलाई निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतद्वारा अनुसूची २ बमोजिमको ईजाजत प्रमाण-पत्र प्रदान गरिनेछ । ईजाजत पत्रमा व्यापारिक प्रयोजन, सार्वजनिक निर्माण वा निजी प्रयोजन मध्ये जुन प्रयोजनको लागि ईजाजत दिएको सो व्यहोरा खुलाई दिईनेछ । साथै सार्वजनिक निर्माण तथा व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि ईजाजत दिँदा समय सीमा, परिमाण तोकी ईजाजतपत्र दिईनेछ

(३) दरखास्तवावाले ईजाजत पाएको सूचना गाउँ कार्यपालिकाको सूचना पाटी तथा वडाको सूचना पाटीमा टाँस गर्नुपर्नेछ ।

(४) गाउँ कार्यपालिकाले दरखास्त उपर ईजाजत प्रदान गर्न नसक्ने भएमा सो को कारण सहित दरखास्तवालालाई १५ दिन भित्रमा जानकारी दिनुपर्नेछ ।

(५) उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधनको लागि ईजाजत दिदा निश्चित अवधि तोकै ईजाजत दिनुपर्ने पर्नेछ ।

१६. **दर्ता तथा दर्ता शुल्क :** (१) गाउँ कार्यपालिकाले निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि ईजाजत प्रदान गरेपश्चात दरखास्तवावाले गाउँ कार्यपालिमा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(२) गाउँ कार्यपालिकाले उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि दर्ता गरेको फर्मको छुट्टै फाईल खडा गरी राख्नुपर्नेछ ।

(३) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि दर्ता शुल्क यसप्रकार लाग्नेछ । दर्ता शुल्क रु २५,०००।-(रु पच्चिस हजार) लाग्नेछ ।

१७ **ईजाजतपत्रको नवीकरण :** (१) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा नवीकरणको लागि ईजाजत पाएको फर्म वा कम्पनीले बार्षिक रूपमा आर्थिक बर्षको समाप्त हुनु १(एक) महिना अगावै तोकिएको दस्तुर तिरी नवीकरण गर्नुपर्नेछ ।

(२) दफा १७(१) बमोजिम नवीकरण नगरेमा त्यसको मनासिव कारण खुलाई ईजाजतपत्रको म्याद समाप्त भएको मितिले ३५ दिनभित्र ईजाजतपत्र प्राप्त फर्म वा कम्पनीले निवेदन दिन सक्नेछ र त्यसरी दिएको निवेदन उपर जाँचबुझ गर्दा व्यहोरा मनासिव देखिएमा गाउँ कार्यपालिकाले नवीकरण गर्न सक्नेछ ।

(३) नवीकरण शुल्क रु १५,०००।-(रु पन्ध्र हजार मात्र) लाग्नेछ ।

परिच्छेद ४

उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन सम्बन्धी व्यवस्था

१८. **निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन् तथा संकलन सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन तथा संकलन गर्न ईजाजत पाएको फर्म वा कम्पनीले कुन क्षेत्रबाट कति निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्न लागेको हो सो व्यहोरा सार्वजनिक गरी सो अनुसार वातावरणीय अध्ययन गरी गराई उत्खननको व्यवस्था मिलाई गाउँ कार्यपालिकालाई जानकारी दिनु पर्नेछ ।

(२) फर्म वा कम्पनीले निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन गर्दा प्रस्तावित स्थानको लम्बाई, चौडाई तथा गहिराई सहितको चारकिल्ला किल्ला निर्धारण गरी गाउँ कार्यपालिका का प्राविधिक कर्मचारीबाट प्रमाणित गराई कार्य प्रारम्भ गर्नुपर्नेछ । साथै उत्खनन तथा संकलन स्थलमा उत्खनन् विधि, परिणाम, उत्खननको समयवधि गुनासो सुन्ने अधिकारीको नाम र सम्पर्क नं. लगायतका जानकारी मुलक सूचना सवैले देख्ने ठाउँमा टाँस गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(३) निर्माणजन्य पदार्थ को उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि ईजाजत पाउने फर्म वा कम्पनीले उत्खनन तथा संकलन कार्य मानव बस्ती, वन, खानेपानीको मुहान र मुलसडकवाट कम्तिमा ५०

मिटरको दुरिमा हुनुपर्नेछ र नजिकको समथर जमिनको सतहबाट ५ मी भन्दा बढीको खाल्डो खन्न पाइने छैन ।

(४) उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यबाट बनेको खाडललाई माटोले पुर्नभरण गर्ने लगाएत जोखिम कम गर्ने अन्य उपयुक्त उपाय अवलम्बन गर्नु पर्ने छ ।

(५) निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन सार्वजनिक जग्गाको सिमानाबाट कम्तिमा ५ मी दुरी सम्म मात्र गर्न पाइनेछ ।

(६) गाउँ कार्यपालिकाबाट ईजाजत प्रत्रमा उल्लिखित परिमाण भन्दा बढ्ने गरी निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन तथा संकलन गर्न पाइने छैन ।

(७) उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य पश्चात छनौट गरी छाडिएको काम नलाग्ने वस्तु बलौटा, पांगो वा चोकर वा अन्य वाई प्रडक्टको उचित व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ । साथै सो वाट निस्किएको फोहर पानिलाई आवश्यक ट्रिटमेन्ट प्लान्ट मार्फत सफा गरे पश्चात मात्र स्थानिय नदी, खोलामा खसाल्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(८) सडक गाउँ कार्यपालिका र सम्बन्धित निकायले तोकेको सडक सीमा र मापदण्ड भित्रको क्षेत्रमा ढुंगा, वालुवा र माटो उत्खनन् र संकलन गर्न वा सञ्चय गर्न पाइने छैन ।

(९) उत्खनन् तथा उत्पादन तथा प्रशोधन स्थलबाट मानव स्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने गरी कुनै पनि कार्य गर्न गराउन पाइने छैन ।

(१०) उत्खनन एवं उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्न अनुमती माग गर्ने कम्पनी वा फर्मले व्यवसाय सञ्चालनका क्रममा वातावरणमा परेको वा पर्न सक्ने प्रतिकूल वातावरणीय असरको निराकरण गर्नुपर्नेछ ।

१५. उत्खनन् परिमाण नियन्त्रण विधि : उत्खनन् गर्न स्थलमा स्वीकृत परिमाण भन्दा बढी उत्खनन् हुन नदिन देहाय बमोजिमका उपायहरू अवलम्बन गर्नु पर्ने छ ।

- (१) संकलन तथा उत्खनन् आदेश दिनु पूर्व प्राविधिकबाट गरिएको नाप जाच तथा रेखाकनका आधारमा उत्खनन् लाईन दिने ।
- (२) यस बमोजिम उत्खनन् भै निकासी भएको स्थलमा सम्बन्धित वडाले नियमित अनुगमन गर्नु पर्नेछ ।
- (३) दैनिक उत्खनन् गरिएको खानीजन्य पदार्थको समेत तोकिए वमोजिम ढाचामा दैनिक उत्खनन् अभिलेख राख्नु पर्ने छ ।
- (४) दैनिक विक्री निकासी लिष्ट तयार गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयमा पठाउने र वडा कार्यालयले सो को अभिलेख राखी १ प्रति गाउँ कार्यपालिका मा पठाउनुपर्नेछ ।
- (५) संकलन उत्खनन् कार्य गर्दा उत्खननकर्ता स्वयंले शुल्क संकलन गरी तोकिएको हिस्सा संकलनको दिन वा भोलीपल्ट नै गाउँ कार्यपालिका लाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद ५
ओसारपसार विधि

२०. निर्माणजन्य पदार्थ ओसार पसार सम्बन्धी व्यवस्था : (१) निर्माणजन्य पदार्थ ढुवानी गर्ने साधनले संकलन वा उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन स्थलबाटै निर्माणजन्य पदार्थ ढुवानी साधनलाई छोपी प्रदुषण नहुने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । यस्ता ढुवानी साधनको गति २० कि.मी. प्रति घण्टा भन्दा बढी हुन नपाउने र पानी चुहाउन समेत नपाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ ।

(२) निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने स्थानबाट ओसार पसार गर्ने समय दिनमा मात्र गर्नु पर्नेछ ।

(३) वाटोमा धुलो तथा धवनी प्रदुषण हुन नदिन उत्खननकर्ता उत्पादनकर्ता वा प्रशोधनकर्ताले ढुवानीकर्तासँग समन्वय गरी पानी छर्कने लगायतको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(४) ढुवानी गर्ने सवारीसाधनले प्रेसर हर्न प्रयोग गर्न निषेध गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(५) निर्माणजन्य पदार्थ लोड गरी ओसार पसार गर्ने क्रममा लोड सवारी साधन गन्तव्यमा नपुगन्जेल सडकमा पार्किङ गर्न निषेध गरिनेछ । ढुवानी गरिएको पदार्थ कुनै पनि कारणले सडक किनारामा अनलोड गर्न पाउने छैन ।

(६) ककनी गाउँकार्यपालिकाले निर्माणजन्य पदार्थ को ओसार पसार गर्न अनुगमन समिति मार्फत प्रभावकारी अनुगमन गर्ने व्यवस्था गर्नेछ । सो को लागि गाउँकार्यपालिकाले नेपाल प्रहरी र गाउँप्रहरीको सहयोग लिन सक्नेछ ।

परिच्छेद-६

अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था

२१. अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था : (१) निर्माणजन्य सामग्री उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि क्षेत्र, सिमांकन, परिमाण आदिको पूर्वनिर्धारण गर्न र वातावरणीय अध्ययन गरी सो को शर्तहरूको परिपालना, अनियमित संकलन र उत्खनन् परिमाणको नियन्त्रण, ढुवानी व्यवस्था, राजश्व चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण, हाल संचालनमा रहेका क्रशर उद्योग लगायतका कार्यहरूको अनुगमन गर्न गाउँपालिका अध्यक्ष वा निजले ताकेको गाउँ कार्यपालिका सदस्यको संयोजकत्वमा गठित देहाय वमोजिम अनुगमन समिति रहने छ ।

(क) गाउँपालिका अध्यक्ष वा निजले ताकेको गाउँ कार्यपालिका सदस्य.	संयोजक
(ख) कार्यपालिका सदस्य मध्यबाट गाउँकार्यपालिकाले तोकेको ३ जना..	सदस्य
(ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	-सदस्य सचिव

- (२) निर्माणजन्य पदार्थको उत्खनन् उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य प्रारम्भ भै सकेपछि यस कार्यविधि बमोजिमभए नभएको नियमित अनुगमन गर्न सम्बन्धित उपदफा (१) बमोजिम गठित समितिले अनुगमन समिति निर्माण गरी नियमित अनुगमन गर्न गराउन सक्नेछ ।
- (३) उत्खनन् उत्पादन प्रशोधन तथा ओसार पसारका शर्तहरूको परिपालना, उत्खनन् परिमाणको नियन्त्रण, राजश्व चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण जस्ता कार्य सम्पन्न गर्न जुनसुकै बेला अनुगमन समितिले आवश्यक जनशक्ति परिचालन गर्न सक्नेछ ।
- (४) अनुगमन कार्यका लागि परिचालित हुने अनुगमन समितिलाई अन्य निकायले आवश्यकतानुसार सहयोग गर्नुपर्ने छ ।
- (५) उल्लेखित अनुगमन व्यवस्था अनुसार उत्खनन् उत्पादन, प्रशोधन तथा ओसारपसारका लागि नियमानुसार भए नभएको विषयमा अनुगमन गरी अनुगमन समितिले आवश्यक कारवाहीका लागि गाउँ कार्यपालिकालाई प्रतिवेदन दिनुपर्ने छ ।

परिच्छेद ७

उजुरी सम्बन्धी व्यवस्था

२२. **उजुरी सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) यस कार्यविधि विपरित कार्य गरेको भनी जो कसैले पनि गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, जाँचबुझ समितिका पदाधिकारी तथा अनुगमन समितिका पदाधिकारी समक्ष मौखिक /लिखित उजुरी गर्न सक्नेछन । सो को जानकारी सम्बन्धित सबैले गाउँ कार्यपालिकाका अध्यक्षलाई तत्कालै गराउनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको उजुरीउपर गाउँ कार्यपालिकाका अध्यक्ष आफै वा जाँचबुझ समितिका पदाधिकारी वा अनुगमन समितिका पदाधिकारी जो कसैलाई तत्काल स्थलगत भ्रमण गर्न निर्देशन दिन सक्नेछन ।अध्यक्षको निर्देशन बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले स्थलगत भ्रमण गरी अध्यक्षलाई तत्काल लिखित रिपोर्ट पेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) जाँचबुझ समिति तथा अनुगमन समितिमा परेको उजुरीहरु उपर सम्बन्धित निकायले जाँचबुझ गरी गाउँ समितिको बैठकमा समेत पेश गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद ८

दण्ड सजाय सम्बन्धी व्यवस्था

२३. **दण्ड सजाय :** (१) यस कार्यविधिको दफा (४), (५), (६), (८) विपरितको कार्य गरेको पाईएमा गाउँ कार्यपालिकाले उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधनमा प्रयोग भएका यन्त्र उपकरण लगायतका सामाग्री तथा उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन भएका निर्माणजन्य पदार्थ बरामद गरी रु १,०००००।-(रु एक लाख मात्र) सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(२) यस कार्यविधिको दफा (१५)को उपदफा (२) बमोजिम गाउँपालिकाले सार्वजनिक निर्माण वा निजी प्रयोजनको लागि भनी खुलाई दिएको ईजाजत विपरित कुनै उपभोक्ता समिति, व्यक्ति वा अन्य निकायले उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन गरिएको निर्माणजन्य सामाग्रीको व्यापार व्यवसाय गरेको पुष्टि भएमा गाउँ कार्यपालिकाले उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधनमा प्रयोग भएका यन्त्र उपकरण लगायतका सामाग्री तथा उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन भएका निर्माणजन्य पदार्थ बरामद गरी रु ५०,०००।-(रु पचास हजार मात्र) सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(३) यस कार्यविधिको दफा (१७) विपरित ईजाजत नवीकरण नगरी कुनै फर्म वा कम्पनीले उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन गरेमा गाउँपालिकाले उक्त कार्यका लागि प्रयोग भएका यन्त्र उपकरण लगायतका सामाग्री तथा उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन भएका निर्माणजन्य पदार्थ बरामद गरी रु १,०००००।-(रु एक लाख मात्र) सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

(४) दफा (१८) तथा दफा (२०) विपरितको कार्य गरेमा निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यमा तत्काल रोक लगाई रु २५,०००।-(रु पच्चिस हजार मात्र) सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ (१) कसैले यस कार्यविधि बमोजिम निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा वितरण कार्य गर्ने ईजाजत नलिई गरेमा गाउँ कार्यपालिका ले त्यस्तो निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य बन्द गरी सो कार्यमा प्रयोग गरिएको यन्त्र, उपकरण, औजार र मालसामान तथा अनधिकृत तवरले उत्खनन गरेको पदार्थसमेत जफत गर्नुको साथै त्यस्तो व्यक्तिलाई एकलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ र त्यस्तो कार्यबाट नोक्सान भएको धनसम्पत्तिको क्षति समेत भराउन सक्नेछ ।

(५) ईजाजत प्राप्त व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले गाउँ कार्यपालिकाले दिएको निर्देशन वा आदेश पालन नगरेमा त्यस्तो निर्देशन वा आदेश पालन नगरेसम्म गाउँपालिकाले निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य स्थगित गर्न वा निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने ईजाजत नै रद्द समेत गर्न सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशन वा आदेश पालन नगरेको कारणबाट पदार्थको भण्डारमा क्षति पुग्न गएमा, भूक्षय भएमा वा कसैको जिउ वा धन सम्पत्तिमा चोटपटक वा नोक्सानी पर्न गएमा एकलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ र नोक्सानीको आधारमा मुनासिब क्षतिपूर्ति समेत ईजाजत प्राप्त व्यक्तिबाट भराउन सक्नेछ ।

(६) ईजाजत प्राप्त फर्म वा कम्पनीले दफागाउँपालिकामा दिनुपर्ने सूचना वा प्रतिवेदन नदिएमा त्यसरी सूचना वा प्रतिवेदन नदिएसम्म गाउँ कार्यपालिका ले निर्माणजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने कार्य स्थगित गर्न सक्नेछ ।

(७) ईजाजत प्राप्त फर्म वा कम्पनीले यस दफामा लेखिएदेखि बाहेक यो कार्यविधिको बखिलाप कुनै काम गरेमा बखिलाफको कारण, परिणामा, असर समेतलाई अध्ययन गरी एकलाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न वा निर्माणजन्य पदार्थ जफत गरी उत्पादन, उत्खनन तथा प्रशोधन कार्य गर्न दिइएको ईजाजत रद्द गर्न सक्नेछ ।

(८) उपदफा (१), (२), (३) वा (४) बमोजिम कारवाही गर्नुभन्दा अगाडि गाउँ कार्यपालिका ले सम्बन्धित व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीलाई स्पष्टीकरण पेश गर्ने मनासिव मौका दिनु पर्नेछ ।

- २४ **ईजाजत पत्र रद्द हुने व्यवस्था :** (१) अस्थाई ईजाजत देहायको अवस्थामा रद्द वा खारेज हुनेछ
- (क) ईजाजत पत्र प्राप्त व्यक्तिले ईजाजत पत्र परित्याग गर्न निवेदन दिएमा ।
 - (ख) सार्वजनिक हित वा राष्ट्रिय सुरक्षा वा वातावरणमा प्रतिकूल असर पर्न सक्ने कार्य गरेमा
 - (ग) नियमानुसार तोकिएको रोयल्टी, शुल्क, दस्तुर आदी समयमा नबुझाएमा ।
 - (घ) यस कार्य विधि बमोजिम तोकिएको शर्तहरू पालना नगरेमा ।
 - (ङ) तोकिए बमोजिमको पेश गर्नु पर्ने विवरण, प्रतिवेदन, सुचना आदी पेश नगरेमा ।
 - (च) कसैको उजुरी परी छानविन गर्दा ईजाजत प्राप्त व्यक्तिले अनियमित एवं कानून विपरित कार्य गरेको गाउँपालिकाले ठहर गरेमा ।
- (२) उपदफा १ बमोजिम ईजाजत खारेज गर्दा सम्बन्धीत फर्म वा कम्पनीलाई सफाई पेश गर्ने मौकावाट वञ्चित गरिने छैन ।

परिच्छेद-५

विविध

२५. **अनधिकृत रूपमा उत्खनन् तथा संकलन गर्न नपाईने :** अनधिकृत रूपमा नदी नाला खोल्सा खोल्सीवाट निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन् उत्पादन ,संकलन गर्न पाइने छैन । कसैले अनधिकृत रूपवाट उल्लेखित निर्माण जन्य सामग्री उत्खनन् एवं संकलन गरेमा ककनी गाउँ कार्यपालिका ले सो सामग्री जफत वा नियमानुसार जरिवाना गर्न सक्ने छ ।
२६. **आवश्यक निर्णय गर्न सक्ने :** यस कार्यविधिमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि आम रूपमा साधारण निर्माणजन्य सामग्रीहरू रोडा ढुंगा, गिटी माटो स्लेट ढुङ्गा तथा वालुवाको अभाव भै सर्वसाधारणलाई असुविधा पुग्न गएमा वा अन्य प्रयोजनको लागि सार्वजनिक स्थललाई उपयोग योग्य बनाउन आवश्यकता परेमा तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पुरा गरी गराई ककनीगाउँ कार्यपालिकाले आवश्यक निर्णय गरी यस कार्यविधि बमोजिम उत्खनन् उत्पादन प्रशोधन गर्न वा संकलन गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।
२७. **निर्माणजन्य पदार्थ को उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्दा वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्न नहुने :**
- (१) निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने व्यक्तिले निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्दा वातावरणमा उल्लेखनीय (सिग्निफिकेन्ट) प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गर्नु पर्नेछ । साथै त्यस्तो निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने व्यक्तिले वातावरण संरक्षणका सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका बचाउका उपायहरू अपनाउनु पर्नेछ ।
- (२) निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने व्यक्तिले वातावरणमा प्रतिकूल असर पार्ने कार्य गरेको देखिएमा त्यस्तो कार्यमा सुधार ल्याउन गाउँ कार्यपालिकाले सम्बन्धित व्यक्ति फर्म वा कम्पनीलाई आवश्यक निर्देशन दिनेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम दिएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

२८. विशेष व्यवस्था : (१) गाउँ कार्यपालिकाले राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक हित वा ऐतिहासिक महत्वको दृष्टिकोणबाट कुनै क्षेत्रलाई निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि निषेधित क्षेत्र घोषित गर्न वा कुनै क्षेत्रको सम्बन्धमा विशेष शर्तहरू तोकी निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने ईजाजत दिन सक्नेछ ।

(२) गाउँ कार्यपालिकाले निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन, उत्पादन, प्रशोधन कार्य गर्ने ईजाजत पाएको व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले कुनै तेश्रो पक्षलाई उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्न दिन सक्ने छैन ।

(३) गाउँ कार्यपालिकाले कुनै खास निर्माणजन्य पदार्थ उत्पादन, उत्खनन तथा प्रशोधन गर्न पाउने भनी कुनै व्यक्ति फर्म वा कम्पनीलाई तोक्न सक्नेछ ।

(४) सर्वसाधारणले निजी प्रयोगको निमित्त उपयोग गरी आएको प्रचलनमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गाउँ कार्यपालिका ले निर्माण कार्यको प्रयोगमा आउने साधारण माटो, ढुंगा र बालुवा जस्ता पदार्थको उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधनको व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

२९. थपघट वा हेरफेर गर्न सक्ने: यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन गाउँ कार्यपालिका ले आवश्यकतानुसार थपघट, हेरफेर र संशोधन गर्न सक्नेछन् ।

३०. विशेष अधिकार : (१) गाउँ कार्यपालिकाले सुरक्षा वा सार्वजनिक हितको लागि आवश्यक देखेमा तुरुन्त निर्माणजन्य पदार्थ उत्खनन कार्य रोक्का गर्न सक्नेछ ।

३१. निर्देशन दिन सक्ने : गाउँ कार्यपालिको निर्माणजन्य पदार्थ को उत्खनन, उत्पादन, प्रशोधन भण्डारण समेतको कार्यबाट हुनसक्ने क्षति, कसैको जिउ वा सम्पत्तिमा पर्न सक्ने चोटपटक वा नोक्सानी रोकथाम गर्न, प्रकोप नियन्त्रण गर्न आवश्यक आदेश दिन सक्नेछ ।

३२. रोयल्टी तथा अन्य दस्तुर : ईजाजत प्राप्त फर्म वा कम्पनीले गाउँ कार्यपालिका लाई निर्माणजन्य पदार्थ को प्रकार गुणस्तर र परिमाणको आधारमा तोकिएको दरमा रोयल्टी तथा अन्य दस्तुर बुभाउन पर्नेछ ।

३३. लिलाम गर्न सक्ने : यस कार्यविधि बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाले जफत गरेका निर्माणजन्य सामाग्री आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी लिलाम गर्न वा सार्वजनिक निर्माण कार्यमा लगाउन सक्नेछ ।

३४. वाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार : यस कार्यविधिको कार्यान्वयन गर्दा कुनै वाधा अड्काउ उत्पन्न भएमा वा संघ वा प्रदेश कानुन जारी हुदाको वखत द्विविधा उत्पन्न भएमा ककनीगाउँ कार्यपालिकाले स्थानिय राजपत्रमा सुचना प्रकाशन गरी त्यस्तो वाधा अड्काउ फुकाउन सक्ने छ ।

अनुसूची १

(उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधनको कार्य गर्न ईजाजतका लागि दिईन दरखास्त)

ककनी नुवाकोट

बिषय : ईजाजत पाउँ भन्ने वारे ।

“निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, स्लेट माटो आदि) उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न बनेको कार्यविधि , २०७४”को दफा ५ बमोजिम निर्माण जन्य पदार्थको उत्खनन/उत्पादन/प्रशोधन कार्य गर्न ईजाजत पाउनको लागि यो निवेदन भरी पेश गरिएको छ ।

१ दरखास्त दिने व्यक्ति फर्म वा कम्पनीको नाम :

ठेगाना

फोन नं

ईमेल

२ फर्म वा कम्पनीको प्रकृति

कम्पनी: क) एकल

ख) पब्लिक

फर्म क) एकल

ख) साभेदारी

३ फर्म वा कम्पनीको विवरण

दर्ता नं.

अधिकृत पुजी

दर्ता गर्ने कार्यालयको नाम

ठेगाना

दर्ता मिति

जारी पुजी

४ ईजाजत लिन चाहेको कार्य

उत्खनन कार्य

उत्पादन कार्य

प्रशोधन कार्य

५ आर्थिक श्रेतको विवरण

नगद

वैक व्यालेन्स

६ कामदारको विवरण

प्राविधिक

अप्राविधिक

अन्य

(प्रविधिक कर्मचारीको सर्टिफिकेटको प्रतिलिपी तथा निजको मञ्जुरी पेश गर्नुपर्नेछ ।)

६ उद्देश्य :

निजी :

व्यापारिक

सार्वजनिक निर्माण

७ आफ्नो स्वामित्वमा रहेको निर्माण सामग्री उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन कार्य गर्ने औजारको विवरण

क्र.स.	नम तथा विवरण	दर्ता नं.	क्षमता	मूल्य	खरीद मिति	कैफियत

८ यस अघि गरेको कामको विवरण :

क्र.स.	कामको प्रकृति	काम गरेको अवधि	काम गर्न दिने व्यक्ति संस्थाको नाम	कामको प्रगति (प्रतिशतमा)

९ करचुक्ता तथा नवीकरण गरेको कागजात :

क)

ख)

ग)

यस दरखास्त फारममा उल्लेखित सम्पूर्ण व्यहोरा ठीक साँचो छ भुटा ठहरे कानुन बमोजिम सहला बुभाउँला ।

छाप

दरखास्तवालाको
दस्तखत
मिति

अनुसूची २

उत्खनन, उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यको लागि दिईने ईजाजत पत्र

ईजाजत नं.

मिति.....

ककनी गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
नुवाकोट
प्रदेश नं. ३

“निर्माणजन्य पदार्थ (ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी, स्लेट माटो आदि) उत्खनन उत्पादन तथा प्रशोधन गर्न बनेको कार्यविधि , २०७४”को दफा १५ बमोजिम कार्य गर्नलाई यो ईजाजत दिईएको छ ।

ईजाजत दिनेको
दस्तखत नाम
पद
मिति
कार्यालय

नवीकरण :

नवीकरण गर्ने अधिकारी	नवीकरण गरेको मिति	नवीकरण वहाल रहने अवधि	नवीकरण मिति	नवीकरण गर्ने अधिकारीको दस्तखत